

РЕШЕНИЕ

№ 4944

гр. София, 14.05.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 2 състав, в
публично заседание на 11.04.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Евгения Иванова

при участието на секретаря Ива Лещарова, като разгледа дело номер **2323** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/ във връзка с чл. 10, ал.6 от Закона за семейните помощи за деца /ЗСПД/.

Образувано е по жалба на Т. Г. М., гражданка на У., с предоставен хуманитарен статут в Република България, срещу Заповед № ЗСПД/Д-С-ЛЦ/407 от 23.02.2024 г. на директора на дирекция „Социално подпомагане“ – Л., с която е отказано отпускането на месечна помощ по чл. 8д, ал. 1 ЗСПД.

В жалбата се поддържа становище за незаконосъобразност на оспорения административен акт, поради противоречие с материалния закон – отменително основание по смисъла на чл. 146, т. 4 АПК. Претендира се отмяна на заповедта. В съдебно заседание жалбоподателката е представлявана от адв. Т., която поддържа жалбата и моли заповедта да бъде отменена.

Ответникът – директор на дирекция „Социално подпомагане“ – Л., чрез юрк. Л., оспорва жалбата и моли същата да бъде отхвърлена.

Софийска градска прокуратура не изпраща представител и не е заявила становище по жалбата.

Съдът, като прецени събраните по делото доказателства, намира за установено от фактическа страна следното:

Жалбоподателката Т. Г. М. е подала Заявление – декларация за отпускане на месечни помощни за отглеждане на дете с трайно увреждане по чл. 8д ЗСПД с вх. № ЗСПД-ДСЛЦ/407/01.02.2024 г. (л. 10).

По заявлението е изготвен Социален доклад (л. 15), в който е посочено, че синът на Т. Г. М. с ЕГН [ЕГН] е освидетелстван с ЕР на ТЕЛК № 92145/18.12.2023 г. до 01.12.2025 г. Определена е вид и степен на увреждане 95% с чужда помощ и водеща диагноза остра лимфобластна левкемия. Заявлението – декларация е подадено в тримесечния срок от издаване на ЕР на ТЕЛК. Посочено е, че във връзка с постановено решение № 8223/29.12.2023 г. на АССГ за отмяна на Заповед № ЗСПД/Д-С-ЛЦ/3726 от 04.09.2023 г. за постановен отказ на еднократна помощ за ученик от осми клас на основание чл. 10б ЗСПД е изготвено запитване (л.11 – гръб) до АСП и е получен отговор № 30-13520#1 22.02.2024 г. (л.13 – гръб), по повод подаденото заявление - декларация, за месечна помощ по чл. 8д ЗСПД. В отговора било посочено, че към момента няма нормативно основание за отпускане на семейни помощи за деца на граждани на У., освен в случаите, когато това е постановено с влязло в сила съдебно решение. На основание чл. 3, т. 5 ЗСПД е предложено да бъде постановен отказ по подаденото заявление.

Административното производство е приключило с издаването на Заповед № ЗСПД/Д-С-ЛЦ/407 от 23.02.2024 г., с която е постановен отказ от отпускане на исканата помощ. Заповедта е връчена на 27.02.2024 г.

При така установената фактическа обстановка, съдът намира от правна страна следното:

Жалбата е подадена в срок, от лице с правен интерес и срещу подлежащ на обжалване акт, поради което е допустима.

Разгледана по същество, жалбата е основателна.

Оспорената заповед е издадена от компетентен орган съобразно предоставените му правомощия, в изискуемата форма и съдържание и при спазване на административнопроизводствените правила.

Спорна по делото е материалната законосъобразност на акта и съответствието му с целта на закона.

Отказът за отпускане на помощта по чл. 8д ЗСПД е мотивиран с разпоредбата на чл. 3, т. 5 ЗСПД, според която право на семейни помощи за деца имат бременните жени – чужди граждани, и семействата на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република България е страна. Семейството са граждани на У. с предоставен хуманитарен статут.

Спорният по делото въпрос е за правото на лица, на които е предоставена временна закрила, да се ползват от системата на социалните помощи на държавата, в която пребивават, и в частност отпусканите по ЗСПД помощи.

Действително по отношение на чужденците разпоредбата на чл. 3, т. 5 ЗСПД предвижда единствено, че семейни помощи се предоставят на постоянно пребиваващите и отглеждащи децата си в страната чужди граждани, ако е предвидено в друг закон или международен договор. ЗСПД не предвижда изрично дали и при какви условия могат да се предоставят семейни помощи за деца на чужди граждани, на които е предоставена временна закрила.

Съгласно разпоредбата на чл. 2, ал. 1 от Закона за чужденците в Република България (ЗЧРБ) чужденец по смисъла на този закон е всяко лице, което не е български гражданин, а разпоредбата на чл. 39, ал. 1, т.4 от Закона за убежището и бежанците (ЗУБ) предвижда, че чужденците с предоставена временна закрила имат право на социално подпомагане.

От данните по делото се констатира, че жалбоподателката е гражданка на У. и може да се ползва от правата и задълженията на чужденец с предоставена временна закрила и не е спорно между страните, че на жалбоподателката и семейството ѝ е предоставен хуманитарен статут в Република България. Разпоредбата на чл. 3, т. 5 ЗСПД не съдържа специална уредба относно чужденците с предоставена временна закрила, а предвижда само права за чужденци на реципрочна основа, ако това е уредно в международен договор или в друг закон. Именно по силата на друг закон - Законът за убежището и бежанците и по-конкретно съгласно чл. 39, ал. 1, т.4 от него, чужденците с временна закрила имат право на социално подпомагане.

Съдът намира, че тълкуването на цитираната по - горе норма на чл. 3, т. 5 ЗСПД, направено от административния орган, не е съобразено с Директива 2004/83/ЕО на Съвета от 29.04.2004 г. относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, както и относно съдържанието на предоставената закрила, и Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила.

В т. 45 от Преамбюла на Директива 2011/95/ЕС е прието, че с цел да се избегнат социални трудности е уместно на лицата, на които е предоставена международна закрила, да се осигури адекватна социална помощ и средства за издръжка, без дискриминация в контекста на социалното подпомагане. По отношение на социалното подпомагане, условията и редът за предоставяне на основни обезщетения на лицата, на които е предоставен статут на субсидиарна закрила (какъвто е и настоящия случай), следва да се определят от националното право. Възможността за ограничаване на това подпомагане до основните обезщетения трябва да се разбира в смисъл, че обхваща най-малко минимален гарантиран доход за съответното лице, помощи в случай на заболяване или бременност и семейни помощи за деца, доколкото такива обезщетения се предоставят на гражданите съгласно националното право.

Нормата на чл. 29, § 1 от Директива 2011/95/ЕС, предвижда, че по отношение на социалното подпомагане условията и редът за предоставяне на основни обезщетения на лицата, на които е предоставена международна закрила, се определят съобразно националното право, но съгласно §2 на разпоредбата възможността за ограничаване на това подпомагане до основните обезщетения трябва да се разбира в смисъл, че обхваща най-малко минимален гарантиран доход за съответното лице. В този смисъл предоставянето на семейните помощи за деца следва да се разглежда именно като средство за осигуряване на гарантиран минимален доход и следва да се разглеждат като едни от основните обезщетения, за които не е предвидена възможност да се ограничават. България като държава членка е обвързана по отношение на резултата, който трябва да бъде постигнат с посочения акт, а именно получаване на необходимото социално подпомагане, което да е равностойно на предвиденото за гражданите на държавата членка.

Нещо повече, в случаите, които се отнасят до лица, ползващи се от временна закрила и които са под 18-годишна възраст, първостепенно значение следва да имат висшите интереси на детето, гарантирани от Конвенцията за правата на детето (К.), приета от

ОС на ООН на 20.11.1089 г., ратифицирана с Решение на В. от 11.04.1991 г., обн. ДВ, бр. 32/23.04.1991 г., ДВ, бр. 55/12.07.1991 г., в сила от 03.07.1991 г.

Съгласно чл. 27, § 3 К., държавите - страни по Конвенцията, в съответствие с националните условия и в рамките на своите възможности, предприемат необходимите мерки с цел да подпомагат родителите и другите лица, отговорни за детето, да осъществяват това право и в случай на нужда предоставят материална помощ и програми за подпомагане, особено по отношение на изхранването, облеклото и жилището.

Задължение по чл. 2, § 1 К. е държавите - страни по Конвенцията, да зачитат и осигуряват правата, предвидени в Конвенцията, на всяко дете в пределите на своята юрисдикция без каквато и да е дискриминация, независимо от расата, цвета на кожата, пола, езика, религията, политическите или други възгледи, националния, етническият или социалният произход, имущественото състояние, инвалидност, рождение или друг статут на детето или на неговите родители или законни настойници. Държавите - страни по Конвенцията, следва да вземат всички подходящи мерки за осигуряване закрилата на детето против всички форми на дискриминация или наказание на основание на статута, действията, изразените мнения или убеждения на неговите родители, законни настойници или членовете на неговото семейство - чл. 2, § 2 К..

Като част от общата система на социалните права, по отношение на признатото по чл. 27, § 1 К. право на жизнен стандарт и на социална сигурност, следва да се спазват и общите изисквания във връзка с икономическите, социалните и културните права, които се съдържат в Европейската социална харта (Е.), ратифицирана със закон, приета от 38-мо НС на 29.03.2020 г., ДВ, бр. 30/11.04.2000 г. - конкретно в чл. 16 Е., и в Хартата на основните права на ЕС (ХОПЕС).

Разпоредбата на чл. 16 Е. въвежда принципа, че семейството, като основна клетка на обществото, има право на подходяща социална, правна и икономическа закрила, за да се осигури неговото пълно развитие. За да се осигурят условията, необходими за всеобщото развитие на семейството, разпоредбата на чл. 16 Е. задължава държавите да съдействат за икономическата, правната и социална защита на семейния живот с такива средства, сред които социални и семейни помощи. Същевременно упражняването на правата по Е. следва да бъде осигурено без дискриминация на каквато и да било основа, като раса, цвят на кожата, пол, език, религия, политически или други убеждения, национална принадлежност или социален произход, здравословно състояние, връзка с дадено национално малцинство, рождение или друго състояние - член Е от Част V "Недопускане на дискриминация".

Доколкото настоящият казус има връзка с Европейското право - Директива 2001/55/ЕО на Съвета от 20 юли 2001 г., активирана с Решение за изпълнение (ЕС) 2022/382 на Съвета от 04.03.2022 г. за установяване на съществуването на масово навлизане на разселени лица от У., приложима се явява и ХОПЕС.

Според чл. 34, § 2 ХОПЕС, всеки, който пребивава и се придвижва законно на територията на Съюза, има право на обезщетения за социална сигурност и на социални придобивки в съответствие с правото на Съюза и с националните законодателства и практики.

Аналогично на К. и Е., и ХОПЕС (чл. 21, § 1) въвежда забрана за всяка форма на дискриминация, основана по-специално на пол, раса, цвят на кожата, етнически или социален произход, генетични характеристики, език, религия или убеждения, политически или други мнения, принадлежност към национално малцинство, имотно

състояние, рождение, увреждане, възраст или сексуална ориентация. Според чл. 21, § 2 ХОПЕС, съответна на чл. 18, § 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз, в областта на прилагане на Договорите и без да се засягат техните особени разпоредби, се забранява всяка форма на дискриминация, основана на гражданството. Както следва от разпоредбата на чл. 1, ал. 2 ЗСПД, семейните помощи са средства в пари и/или в натура, които подпомагат отглеждането на децата в семейна среда от родителите или от лицата, полагащи грижи за тях. По реда на ЗСПД се предоставят дванадесет вида помощи, като за всяка от тях е възприет разграничителен критерий, съобразен с предназначението на конкретната семейна помощ.

Помощта по чл. 8д, ал. 1 ЗСПД - месечни помощи за отглеждане на дете с трайно увреждане до 18-годишна възраст и до завършване на средното образование, но не по-късно от 20-годишна възраст, се предоставят на родители (осиновители), когато отглеждат деца с трайни увреждания, независимо от доходите на семейството, при условие че детето живее постоянно в страната и не е настанено за отглеждане извън семейството по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето.

Така регламентираната помощ, макар да е уредена в ЗСПД, а не в ЗСП - който закон, съгласно чл. 2, ал. 1, 3 и 6, предоставя право на социални помощи и на лицата, ползващи се с временна закрила и в който не се съдържа изискване, като това в чл. 3, т. 3 ЗСПД, без съмнение е част от общата система за социално подпомагане, като такава попада изцяло в обхвата на чл. 16 Е. и следва да се интерпретира като част от задълженията, които държавите са поели по силата на чл. 27, § 3 К., респ. като част от задълженията на държавите членки по чл. 12 от Директива 2001/55/ЕО - доколкото от съображение 16 към Директивата и чл. 3, § 2 от нея следва, че държавите членки са длъжни да прилагат режима на временна закрила при стриктно спазване на основните права и свободи, и при спазване на задълженията, произтичащи от инструментите на международното право, по които са страна и които забраняват дискриминацията.

Ето защо, разпоредбата на чл. 3, т. 5 ЗСПД следва да се тълкува в смисъл, че за да се осигури правилното прилагане на разпоредбата на чл. 12 от Директива 2001/55/ЕО, както и на прякото прилагане на чл. 27, § 1 К., вр. чл. 5, ал. 4 КРБ, достъпът до помощта по чл. 8д ЗСПД следва да се предостави и на лицата, ползващи се с временна закрила по силата на Директива 2001/55/ЕО - каквито безспорно са оспорващата и детето й.

Различно тълкуване би било в пряко нарушение на забраната за дискриминация, въведена с чл. 2, § 2 К., чл. 21, ал. 2 ХОПЕС, член Е от част V на Е. и съображение 16, вр. чл. 3, § 2 от Директива 2001/55/ЕО.

Съгласно чл. 8д, ал. 1 ЗСПД месечни помощи за отглеждане на дете с трайно увреждане до 18-годишна възраст и до завършване на средното образование, но не по-късно от 20-годишна възраст, се предоставят на родители (осиновители), когато отглеждат деца с трайни увреждания, независимо от доходите на семейството, при условие че детето живее постоянно в страната и не е настанено за отглеждане извън семейството по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето..

Между страните няма спор за фактите, като не е спорно, а и от изготвения социален доклад е видно, че синът на Т. Г. М. с ЕГН [ЕГН] е освидетелстван с ЕР на ТЕЛК № 92145/18.12.2023 г. до 01.12.2025 г. и му е определена е вид и степен на увреждане 95% с чужда помощ и водеща диагноза остра лимфобластна левкемия. Административният орган изрично е посочил, че заявлението е подадено в законоустановения срок. Единственият мотив за отказ е чл. 3, т. 5 ЗСПД, а останалите

материални предпоставки за отпускане на помощта са налице и не са спорни между страните. От изложените по-горе съображения следва, че жалбоподателката отговаря на материалноправните условия за отпускане на помощта и постановения отказ подлежи на отмяна. В този смисъл е и утвърдената практика на АССГ, касателно отпускането на социални помощи за деца на граждани на У. - Решение № 1970/26.03.2024 г., по адм. д. № 10851/2023 г., Решение № 1464/2024 г. по адм. д. № 11183/2023 г., Решение № 981/14.02.2024 г. по адм. д. № 9981/2023 г., Решение № 846/08.02.2024 г., по адм. д. № 11055/2023 г., Решение № 774/02.02.2024 г. по адм. д. № 10664/2023 г., Решение № 634/26.01.2024 г. по адм. д. № 10969/2023 г., Решение № 547/22.01.2024 г., по адм. д. № 10570/2023 г., Решение № 394/15.01.2024 г., по адм. д. № 10234/2023 г., Решение № 247/09.01.2024 г., по адм. д. № 10849/2023 г., Решение № 230/09.01.2024 г., по адм. д. № 10624/2023 г., Решение № 121/05.01.2024 г., по адм. д. № 9825/2023 г., Решение № 10/02.01.2024 г. по адм. д. № 10238/2023 г. и др.

С оглед изложеното дотук постановеният отказ за отпускане на желаната помощ по чл. 8д ЗСПД се явява незаконосъобразен поради противоречие с материалния закон и в несъответствие с целта на закона.

Разноски не са поискани от страните, поради което съдът не присъжда такива.

Оспорената заповед следва да се отмени, а преписката да се върне на административния орган за ново произнасяне при съобразяване с дадените по-горе указания по прилагане на закона.

Воден от горното и на основание чл. 172, ал. 2, предл. второ и чл. 173, ал. 2 АПК, Административен съд София – град, III отделение, 2 състав

РЕШИ:

ОТМЕНЯ по жалба на по жалба на Т. Г. М., гражданка на У., с предоставен хуманитарен статут в Република България Заповед № ЗСПД/Д-С-ЛЦ/407 от 23.02.2024 г. на директора на дирекция „Социално подпомагане“ – Л., с която е отказано отпускането на месечна помощ по чл. 8д, ал. 1 ЗСПД.

ВРЪЩА преписката на Дирекция „Социално подпомагане“ – Л., за ново произнасяне в съответствие с дадените указания за тълкуване и прилагане на закона.

Решението е окончателно.

СЪДИЯ: